

Gällivare

Information från Gällivare kommun

Nr 2 1982, Årgång 13

KOMMUNBLAD

Utslagningen mitt ibland oss:

**”Inte bara experternas sak
- alla måste engagera sig”**

Kraftigt berusad har mannen fallit ihop på torget i Gällivare, framför systembutiken med landets största omsättning för en landsortsbutik.

Kravlande försöker han resa sig när polisen anländer. Det hela slutar med en knuff in i polisbilen och avresa till arresten. Ett stycke vardagsdramatik som för Gällivarepolisen upprepas tre gånger om dagen. Dag efter dag ...

— Vi måste alla engagera oss som medmänniskor. Den utslagne som ligger på gatan, grannen eller arbetskamraten som har problem behöver ditt stöd och din hjälp. Inte bara experthjälp, säger kommunens socialchef Dan Johansson.

Mittuppslaget

Är Åslings handgrepp för jobb det rätta?

I slutet på juni gick industriminister Åsling handgripligt tillväga för att skaffa nya jobb till Gällivare. Det blev ett rejält spadtag för att starta byggandet av ett nytt industricentrum med 60 arbetstillfällen på Vuoskoområdet.

Industriministern kunde dock inte göra något för att stoppa LKAB:s planer på att avskeda 900 personer. Avskeden diskuterades tillsammans med LKAB:s och Statsföretags chefer samt kommunpolitiker och fackföreningsfolk från Gällivare.

Ett spadtag för nya jobb till Gällivare tog industriminister Åsling på Vuoskoområdet den 28 juni.

Sid 7

**Landsbygden
informerad**

Sid 3

**Ny träffpunkt
i Nilivaara**

Sista sidan

Ulf Sundberg har ordet:

Budgetuppföljning gav resultat underskott vändes till överskott

Så är det dags för kommunen att summera hur budgetåret 1981 har utfallit ekonomiskt. Det framgår av bokslutet 1981 att även det här året har gett ett överskott (totalt 8,4 miljoner), visserligen mycket lägre än 1980 (ca 13,3 miljoner) men ändå ett överskott. Ni som kommer ihåg mina kommentarer från 1980 års bokslut minns att jag då sa att vi inom de olika nämnderna och styrelserna måste fortsätta med budgetuppföljningen och förfina den. Resultatet för 1981 visar att vi är en bit på väg.

1981 års budget ansågs till vissa delar som en "stram budget". Anledningen var kommunledningens strävan att "rätta till" tidigare års överbudgeteringar. Den 30 juni 1981 upprättades en bokslutsprognos för 1981. Prognosen redovisades i september och visade på ett underskott på 1,3 Mkr.

Kommunstyrelsen utfärdade på direktiv om att nämnderna och styrelserna skulle vidta konstruktiva åtgärder för att eliminera befarat underskott. Åtgärderna skulle inte vara av den arten att de enbart skulle förbättra 1981 års resultat, eller övervältra kostnaderna till 1982, utan än viktigare var åtgärder som kunde dämpa den framtida kostnadsutvecklingen.

Det befarade underskottet på 1,3 Mkr förbyttes till ett överskott på 8,4 Mkr. Det här

tycker jag visar på att nämnder/styrelser genom en riktig budgetuppföljning kan vidta åtgärder som förändrar budgetutfallet.

Vilka verksamheter är det då som har gett underskott resp överskott?

Underskott har uppstått inom verksamheterna mark och bostäder, vatten- energi och avfall, utbildning och social omsorg.

Överskott redovisas inom övriga verksamheter och där de stora överskotten redovisas inom verksamheten kommunikationer (2,3 Mkr) men fram för allt inom posten finansiering (högre ränteintäkter än beräknat med 6,2 Mkr).

Verksamheter som ytterligare måste bearbetas för att erhålla en så realistisk budget som möjligt är ränteintäkterna, kommunikationer, drift- och underhåll av kommunens fastigheter och anläggningar, delar av den sociala omsorgen och delar av utbildningen. Dessa verksamhetsområden redovisar i 1981 års bokslut stora budgetavvikelser, såväl under- som överskott.

Som Ni förstår återstår en del att göra när det gäller budgetarbetet och budgetuppföljningen. Ett arbete som aldrig blir färdigt eftersom förutsättningarna ständigt förändras, men kommunens målsättning är att i framtiden få ett så realistiskt och verk-

— När halva året gått pekar bokslutsprognosen mot ett underskott på 1,3 miljoner. Men det lyckades styrelser och nämnder vända till ett överskott på 8,4 miljoner, konstaterar kommunstyrelsens ordförande Ulf Sundberg.

lighetsnära budgetarbete och budgetuppföljningssystem som möjligt. Klarar vi den målsättningen kommer budgeterna i framtiden inte att redovisa så här stora avvikelser.

Ett ögonblick, konsumenten!

FEL PÅ REALISATIONSVARA

Fråga: Jag har köpt ett bord på realisation. Först när jag kom hem upptäckte jag ett ordentligt jack i bordsskivan. Säljaren nämnde ingenting om felet vid köpet.

lyser om felet har köparen rätt kräva rättelse i någon form även när det gäller realisationsvara: reparation, utbyte till felfri vara eller återgång av köp.

Svar: Om priset på en vara är nedsatt p g a fel på varan måste upplysning om felet lämnas i någon form (muntligt, på skylt, prislapp el dyl.). Om säljaren inte upp-

Det kan bli svårt i detta fall att reparera felet. Du bör därför begära antingen att få bordet utbytt mot annat likvärdigt eller återgång av köpd v s att återlämna bordet och få pengarna tillbaka.

VATTENSKADA PÅ HUSVAGN

Fråga: Sedan jag köpt min husvagn upptäckte jag vattenskada vid golvet. Försäkringsbolaget ersätter kostnaderna för att åtgärda felet men jag får stå för självriskan, vilket jag tycker är orätt eftersom skadan måste ha funnits vid köptillfället. Säljareföretaget måste ha känt till vattenskan. Måste jag stå för självriskan?

skadan redan innan avtal om köpet träffades. Å andra sidan kan säljareföretaget ha känt till och borde då ha upplyst om att vattenskada förekommit.

Konsumentvägledaren talar med säljareföretaget som meddelar att företaget inte känt till några vattensador vid köptillfället. Företaget erbjuder sig dock betala halva självriskbeloppet.

Säljareföretagets erbjudande om delning av självriskbeloppet borde kunna godtas eftersom Du har Din skyldighet att undersöka och säljaren har sin skyldighet att informera.

Om Du ändå står fast vid Ditt krav att säljaren ska stå för hela självriskan kan ärendet anmälas för prövning hos Allmänna Reklamationsnämnden. Ta då gärna kontakt med

Svar: Konsumenten har alltid en viss undersökningsplikt. Du borde ha upptäckt vatten-

Konsumentvägledningen Kommunkontoret tel 180 00, kl 10.00—12.00

Välbesökta landsbygdsmöten talar för fortsättning senare

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under våren genomfört ett flertal informationsmöten på landsbygden. Syftet med mötena är dels att invånarna inom resp område skall få en möjlighet att på "hemmaplan" diskutera sina problem med de ansvariga politikerna, dels att kommunen kan lämna information om aktuella kommunala frågor. Ex.vis hur ser den kommunala ekonomin ut, vilka investeringar kommer att göras i just det här området, vilka olika stödformer finns för utveckling och etablering av företag m m.

Frågor som framförts från de närvarande har i de flesta fall berört kommunala ärenden. Men vi har även mötts av frågor som handläggs av andra myndigheter, t ex förbättring och underhåll av allmänna vägar samt postens service. Det enda kommunen kan göra när det gäller dessa frågor är att vidarebefordra dem till den myndighet som handlägger ärendena.

Första mötet anordnades i Leipojärvi den 1 mars. Mötesserien avslutades i Hakkas den 3 maj. Dessemellan har möten hållits i Ullatti, Nilivaara, Skaulo, Nattavaara och Pälkem. Jag kan med till-

fredställelse konstatera att anslutningen till informationsmötena har varit stort. Detta talar för en fortsättning av mötesverksamheten vid någon senare tidpunkt.

Avslutningsvis vill jag deklarerar att det är värdefullt för oss politiker att få sammanträffa och diskutera olika problem och frågeställningar med Er. Ibland har vi kunnat lämna besked direkt. Ibland har vi bett att få återkomma med besked senare.

Jag ser fram emot nästa gång vi träffas under nästa serie av informationsmöten.

Väl mött!

Ulf Sundberg

Känner Du Dej som det nygifta paret på bilden? Grundlurad av försäljaren som bara hade lovord att säga om huset, dammsugaren eller bilen?

Då kan det vara bra att veta att Gällivare kommun har en konsumentvägledare som Du kan vända Dig till och få goda råd. Konsumentvägledare Berit Jansson har telefon-tid vardagar kl 10-12 och telefonnumret är 0970-180 00.

Större ränteinkomster, dyrare hemhjälp

1981 års bokslut för Gällivare kommun gav åter ett kraftigt överskott, om än inte lika stort som de föregående fyra åren. Överskottet stannade nu på 8,35 miljoner mot 13,3 miljoner närmast föregående år.

Återigen svarade ränteintäkterna för största avvikelsen, överskott på 6,7 miljoner, medan bl a äldreomsorgen med hemhjälp och servicehuset Enen blev 3,8 miljoner dyrare än

beräknat. Ökade satsningar på beredskapsarbeten för ungdomar kostade 2 miljoner mer än vad som fanns i budgeten.

Verksamhet	Bokslut	Budget	Resultat
Administration	25,5	26,2	+ 0,7 m kr
Arbete och näringsliv	4,0	4,6	+ 0,6 m kr
Mark och bostäder	17,7	17,0	- 0,7 m kr
Kommunikationer	13,3	15,6	+ 2,3 m kr
Fritid och kultur	24,6	24,8	+ 0,2 m kr
Vatten, energi, avfall	4,9	4,7	- 0,2 m kr
Utbildning	50,1	49,0	- 1,1 m kr
Social omsorg	49,6	49,1	- 0,5 m kr
Miljö- och hälsovård m m	6,1	7,1	+ 1,0 m kr
Finansiering	230,1	223,9	+ 6,2 m kr

Gällivare

KOMMUNBLAD

Ansvarig utgivare: Steve Ralsberg
 Produktion: Malmfältens Reportagebyrå
 Tryck: Gällivare Tryck/
 Malmfältens Grafiska AB

BILDER
 införda i Gällivare kommunblad kan beställas på tel 0970-156 80.

Möten som alla har nytta av: Bybor får information och politiker lär sig hitta

Under våren har kommunledningen rest ut på landsbygden för att sätta sig in i olika byars problem, samtidigt som man informerat om aktuella frågor. Överallt har glesbygdensborna mött upp för att diskutera sina problem med kommunledningen, som sannerligen inte är någon vardaglig gäst.

— Här i Pålkem och Mårdsel känner vi oss bortglömda. Det verkar inte som om vi riktigt hörde hemma i någon kommun. Inte får vi vara med i lokaltelefonkatalogen för Gällivare och inte i Boden heller, säger busschaufför Hans Hansson, Mårdsel.

Mårdsel ligger inom den allra sydligaste delen av Gällivare kommun, bara någon kilometer från gränsen till Boden. Området har inga politiska föreningar som är aktiva och inga egna kommunpolitiker som kan påverka besluten som fattas i Gällivare.

— Det är inte alltid som kommunens egen personal vet att vi tillhör Gällivare. Ibland undrar dom om vi har ringt till rätt kommun, säger Inga Engfors.

Körde vilse

Att kommunledningen visste för lite om den sydligaste kommundelen hade nog många

i området misstänkt, men ingen kunde ana att politiker och tjänstemän var så dåligt orienterade som det avslöjades för en del år sedan.

Kommunledningen skulle ut på sitt första informationsmöte i Pålkem, men en av bilarna körde vilse och hittades i Flakaberg. Den händelsen pratar byborna om än i dag, fast det nu är många år sedan.

Numera hittar kommunledningen rätt väg, även om det är många mil att köra på tidvis dåliga vägar. Vid Pålkesbesöket i slutet av april hade ett 30-tal invånare i området mött upp i den nedlagda skolan. Diskussionsämnena för kvällen var

Hittar kommunledningen hit i år? Vadslagningen är i full gång bland byborna som väntar på trappan till skolhuset i Pålkem.

bl a slamtömningsproblem, vägbeläggningar, hemhjälpstaxor och behovet av allaktivitetshus i Pålkem och träffpunkt för pensionärer i Mårdsel.

"Höga taxor"

— Hemhjälpstaxorna är på tok för höga, ansåg Berta Henriksson i pensionärsföreningen. Varför skall vi betala upp till 21 kr i timmen för hemhjälp när den som bor i Bodens kommun bara betalar 2 kr?

Gällivare kommun har bland de högsta hemhjälpstaxorna i Norrbotten. För att utjämna skillnaderna mellan olika kommuner har Kommunförbundet lagt fram ett förslag, som kommer att studeras nästa gång socialnämnden bestämmer att taxan skall ses över. Någon sådan utredning pågår dock inte för närvarande i Gällivare kommun.

Träffpunkt

— Däremot arbetar vi med ett förslag att bygga träffpunkt för pensionärer i Mårdsel, säger Anders Blom på socialbyrån till Kommunbladet. Allt pekar på att den kan byggas redan i år, om vi bara får loss statliga glesbygdsmedel, säger han.

Pensionärsföreningen är den enda riktigt livaktiga föreningen i den sydligaste kommundelen.

Det hänger ihop med avfolkningen, som drabbat glesbygden allra hårdast. Andelen pensionärer i byarna ökar stadigt när ungdomarna måste flytta för att få arbete och inkomst.

— Vi har bott här i Pålkem i fem år och levt på ströjobb. Min man har haft skogsarbete och arbetat som skötare på Mentalsjukhuset i Sandträsk. Jag har inte haft något jobb på två år. Det går inte i längden så vi kommer att flytta till Gällivare, säger Mona-Lisa Risberg, Pålkem.

— Vi känner oss bortglömda. Det verkar inte som vi hörde hemma riktigt i någon kommun, tycker Hans Hansson från Mårdsel.

— Det går inte för de unga att bo kvar när det inte finns jobb i Pålkem, säger Mona-Lisa Risberg som flyttar till Gällivare med barnen Veronica, 2 och Ralf, 3 år.

Invånarna i Pålkem och Mårdsel lyssnar intensivt till den kommunala informationen.

• Yrttivaaragården.

Hembygdsområdet och campingplatsen har fått en ansiktslyftning. Nya skyltar och informationstavlor har kommit upp och campingplatsen är numera tre-stjärnig. I år har det funnits renar som turister och ortsbor har tittat på, och "Yrttivaaragården" som är något av hembygdsområdets stolthet har för första gången varit öppen regelbundet i sommar.

Hembygdsområdet rustas upp gamla byggnader får liv igen

Gården köptes 1949 av hembygdsföreningen för 1 500 kr och flyttades till Gällivare. Huset byggdes i Yrttivaara 1877 och där bodde "Yrtti-Ado" Hendriksson med hustrun Anna-Britta och tio barn.

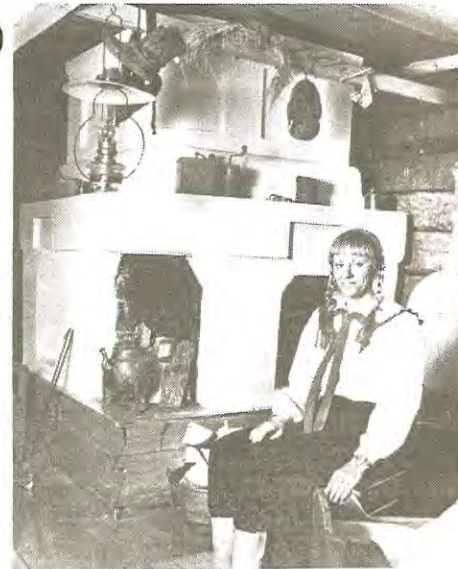
Kerstin Hübinette, hembygdsföreningen har intervjuat gamla människor och sammanställt en historik över livet på gården. När Anna-Britta och "Yrtti-Ado" gifte sig hade de en dräng och en piga samt sju kor, en kviga, en häst och tio får.

1890 blev huset tillbyggt med två rum, som togs bort i samband med flytningen

till Gällivare. Husets pörte, eller storstuga, användes när det skulle bli brödbak, vävning eller bönemöte i byn.

— Nästa sommar tänker vi öppna handelsboden från 1800-talet. Den används inte längre som turiststuga, säger Lars Israelsson, ordförande i hembygdsföreningen. Då skall det också bli fler trivselkvällar med lokala sånggrupper och artister.

I början på augusti anordnades hembygdsdagar för andra året i rad, nu med ca 5 000 besökare. Särskilt barnen uppskattade att se på mjölkning av getter och fårklippning. Även höns, ankor, kalkoner och kaniner fanns att titta på.

Kerstin Hübinette vid Yrttivaaragårdens bakugn som användes till att baka osyrat bröd "rieska".

Svårt och splittrande arbete för kommunens socialarbetare

En omänsklig arbetsbörda. Arbete kvällar och helger. Dåligt samvete för arbete som man ligger efter med. Ett starkt tryck från allmänhet och politiker som kräver att man skall lösa alla sociala problem.

Så ser arbetssituationen ut för socialsekreterarna - som tidigare kallades socialassistenter - i Gällivare kommun. Sammanlagt nio personer som arbetar med alla slags sociala problem. Gällivare kommun ligger på tredje plats, efter storstäderna Stockholm och Göteborg, när det gäller spritförsäljning. Det ger en anstämning om arbetsbördan.

— Vi känner oss verkligen hjälplösa inför arbetsbördan som vi på inget sätt räcker till för att klara, säger Sven Johansson, Birgit Nilsson och Eivor Pärni som ansvarar för socialtjänsten inom varsitt område i kommunen. Sven i Gällivare, Birgit i Malmberget och Eivor på landsbygden med Mellanområdet.

Alkoholmissbruket hör till det mest utmärkande för den här kommunen. Socialarbetarna räknar själva med att det finns ett 70-tal svåra missbrukare i Gällivare. Siffran kan jämföras med t ex. Piteå kommun, som har 8 - 10 svåra missbrukare.

Socialt mönster

— Orsakerna kan vi spåra i det sociala mönster som finns i Gällivare. Samhällena omkring gruvorna har bara funnits i ett par generationer. Det sociala kontaktnätet är inte lika väl utvecklat som i bygderna med en längre historia, säger Sven Johansson.

— Men missbruksproblemen är bara en del av vårt arbete. Varje socialsekreterare får ta hand om alla slags problem inom sitt område. Jag tycker att vi har väldigt många fall av ekonomiska problem. Folk som inte klarar att betala sina hyror eller andra skulder, säger Birgit Nilsson.

— Samtidigt har situationen på arbetsmarknaden gjort det allt svårare att hitta arbeten åt dem som behöver. Det kunde gå hyggligt för några år sedan men är nästan omöjligt idag, konstaterar Sven Johansson.

Missuppfattning

Ekonomiska problem tar en stor del av socialarbetarnas tid. Innan ekonomiskt bistånd, eller socialhjälp kan betalas ut, måste socialsekreteraren göra en omfattande utredning av den hjälpsökandes ekonomi. Den utredningen måste göras, oavsett hur små belopp det är frågan om, innan några pengar betalas ut.

— Det är en grov missuppfattning att missbrukare bara kan gå till socialbyrån och hämta pengar, säger Sven Johansson. Många tror att vi betalar ut bidrag att köpa sprit för, men sanningen är annorlunda. Det är missbrukarnas egna förtidspensioner som vi betalar ut i omgångar, ibland flera gånger i veckan, för att hindra att de skall suppa upp allt på en gång.

Förmyndare

— Den här rollen som förmyndare är inte trevlig, men vi tvingas i vissa fall till detta för att missbrukarnas hyror och räkningar skall bli betalda, förklarar han.

Birgit Nilsson berättar hur en vanlig arbetsdag för en socialsekreterare kan se ut:

— Jag tar emot upp till 7-8 besökande på socialbyrån. Det handlar om varierande problem, t ex ekonomiska bekymmer, skilsmässokriser, barn med skolproblem och missbrukare som blivit vräkta.

— Dessutom har jag telefon-tid då folk kan ringa till mej, och så skall det göras hembesök. Varje besök skall resul-

— Vi känner oss otillräckliga för att klara arbetsbördan. Vi kan inte ensam lösa alla sociala problem, säger socialsekreterarna Sven Johansson, Birgit Nilsson och Eivor Pärni.

tera i ett utskrivet beslut eller en utredning. Vårdnadsutredningar görs vid sidan av det ordinarie arbetet.

Dåligt samvete

— Arbetstiden är så hårt inrutad att vi hela tiden tvingas prioritera mellan olika arbetsuppgifter. Akuta problem eller nya arbetsuppgifter som stöter till kan förrycka arbetet för lång tid framåt.

Och så har man alltid dåligt samvete för att man inte hinner med allt som man borde göra. Vi känner alla ett starkt tryck från politiker och allmänhet som förväntar sig att vi skall orka med att lösa alla svåra problem.

Eivor Pärni instämmer i Birgits beskrivning av arbetsbördan:

— Man kan vakna mitt i natten med "sängen full av klienter". Sedan är det omöjligt att somna om för att man inte kan koppla av igen...

— Det frestar på psykiskt med alla problem som man möter i jobbet, säger Sven Johansson. Det är ofta på kvällar och helger som vi får ta emot telefonsamtal och göra hembesök när det har uppstått akuta kriser.

"Bra jobb"

— Med tanke på de resurser vi har gör vi ett bra jobb, tycker Sven Johansson. Vi lyckas få in många missbrukare på behandlingshem efter mycket motivationsarbete. Detta ger oftast ett gott resultat, förutsatt att vi kan ordna arbete efter en vårdperiod.

— Men folk i allmänhet måste få en annan attityd till missbrukarna, säger han. Det är alltför vanligt att de stöts

bort, att man inte bryr sig om sina medmänniskor utan tycker att socialbyrån skall klara alla problem.

Stor omsättning

Den tunga och splittrande arbetsbördan sätter sina spår hos socialsekreterarna. Många orkar inte mer än en kort tid i yrket, utan omskolar sig, studerar vidare eller begär tjänstledigt. I Gällivare och Malmberget har personalen bytts ibland två gånger om året på tjänsterna. På landsbygden är läget stabilare.

En undersökning bland 200 socialsekreterare i landet visade att psykosomatiska problem är mycket vanliga. Samma person har motstridiga roller, skall arbeta både som hjälpare och styrande myndighetsperson. Omhändertagande av barn och vårdnadsutredningar vid skilsmässor upplevs som mest plågsamma.

Socialchef Dan Johansson om "Orimligt höga krav som"

Det har under flera år konstaterats att vi i vår kommun har en förhållandevis svår alkoholsituation. Missbruksläget har karaktäriserats av en omfattande grupp gravt alkoholskadade samtidigt som det noterats att det grava missbruket alltmer spridit sig till yngre människor. Under sista året har också en mycket oroande spridning av narkotikamissbruket skett.

Att överhuvud taget söka analysera orsakerna till missbruket är vanskligt, men några faktorer måste beröras. Alkoholtraditionen i kommunen visar att det alltid förekommit en alkoholkonsumtion som präglats av ett gravt drickande. Det ensidiga näringslivet, hög arbetslöshet främst bland ungdomen m m kan också vara tänkbara orsaker till utslagning och missbruk. Vårdmyndigheterna, inte minst socialbyrån och de nio socialsek-

reterarna i kommunen, arbetar under ett mycket stort tryck. Kraven på denna hårt arbetande yrkesgrupp ställs ibland på en orimligt hög nivå. Deras arbete med att försöka lösa problemen på det individinriktade planet försvåras också i takt med att missbruket ökar.

Handlingsprogram

I januari 1980 antog kommunfullmäktige ett alkoholpolitiskt handlingsprogram. Gällivare var en av de första kommunerna i landet som tog ett samlat grepp över alkoholpolitiken på det lokala planet.

Kommunens prioritering av alkoholpolitiken och därmed ett försök att hitta långsiktiga lösningar är berömvärd. Man måste emellertid ha klart för sig att det kan vara tålmodsprövande och ta lång tid att för-

verkliga programmet. Rom

ju som bekant inte på en dag. Den 1 januari 1982 fick lagstiftning som präglas av tyngd och självbestämmande enskilda. Efter en omfattande debatt också fastställdes lagar som gällande vissa begränsade heter att även mot den enskilda hand om barn (LVU) och om vård för missbrukare (LVU)

Frivilligt

Den nya lagen om vård brukare förutsätter att alla till och möjliga frivilliga resurser måste prövas innan ingrepp personens vilja. Socialtjänstens alltså bara i yttersta undantag vända sig av tvång.

I den allmänna debatten h

— Vi har alla ett ansvar för att hjälpa medmänniskor som har det svårt. Det går inte att i kampen mot missbruket bara skjuta över ansvaret till socialtjänsten, skriver socialchefen i Gällivare, Dan Johansson.

Fler söker socialhjälp

Behovet av socialhjälp ökar kraftigt och Gällivare kommun klarar inte att hålla budgetramarna för ekonomiskt bistånd. Situationen är likartad i de flesta kommuner.

Av 1982 års socialhjälpbudget på 3,2 miljoner hade 2,0 miljoner förbrukats under årets första sex månader. Därav hade 1 325 000 kr betalats ut som understöd och 641 000 kr som hjälp till boendekostnader.

— Folk som tidigare aldrig har sökt socialhjälp kommer för att de inte klarar av att betala hyran. Det gäller särskilt de nya bostadsområdena på Mellanområdet med höga hyror. Men även villaägare och småföretagare finns bland de hjälpsökande, säger Annika Nordvall på socialförvaltningen.

Även hos kronofogdemyndigheten i Gällivare märker man att många fått svårare att klara ekonomin:

— Utan tvekan, säger kronokommissarie Birger Storm.

Antalet ärenden ökar och vräkningar av folk som inte kan betala sina hyresskulder förekommer varje vecka hos oss. Alla avhysningar behöver inte genomföras, eftersom sociala myndigheter går emellan i vissa fall.

— Vi märker också att fler villor måste säljas på exekutiv auktion när ägarna inte klarar lånen. Obetalda kontokortsskulder är också ärenden som har ökat. Folk köper t ex stereonläggningar och tror att de skall kunna betala, men mister jobbet och klarar inte skulderna.

I början på augusti hade 930 ärenden registrerats hittills i år hos kronofogdemyndigheten i Gällivare. Förra året behandlades sammanlagt 1.680 ärenden.

Exekutiv fastighetsauktion VILLOFASTIGHET

• Annonser som blivit vanligare

"Det finns inga riktiga vänner. Därför söker man sig dit där det finns sprit...."
Alkoholmissbrukare, 27 år, Gällivare

I Gällivare kommun säljs 8,25 liter starksprit per person och år. Det är 1,3 liter mer än riksgenomsnittet och placerar Gällivare på tredje plats efter storstäderna Stockholm och Göteborg när det gäller spritförsäljning. Polisen hade i början på augusti ingripit 629 gånger för att omhändertaga berusade personer. Foto: Thomas Lindgren.

POLISENS FACIT: Tre berusade om dagen får sova ut i arresten

Tre gånger om dagen rycker polisen i Gällivare ut för att ta hand om någon som är så berusad att han eller hon inte kan ta vara på sig själv. Siffran är genomsnittlig, eftersom antalet ingripanden varierar från dag till dag.

Den som blir omhändertagen får sova ruset av sig i polis-arresten, sedan tillnyktringsenheten (TNE) som drivits på försök i Gällivare stängdes den sista juli. Orsaken till stängningen var att statsbidraget till verksamheten drogs in.

Gällivare kommun vill inte stå för kostnaderna, utan har beslutat satsa på tre fältassistenter som skall arbeta med förebyggande verksamhet bland ungdomar och dolda missbrukare istället.

600 000 kr

— Vi hoppas att det skall ge bättre resultat på lite sikt än att kosta på dyrbar vård åt akut berusade personer, säger Annika Nordvall på socialkontoret.

— Vi är annars nöjda med tillnyktringsenheten som den har fungerat. där har de omhändertagna fått kontakt med socialarbetare under tillnyktringen, vilket var positivt. Men kostnaden skulle ha blivit drygt 600 000 kr om året, eller nära 1 000 kr för varje person och dygn på tillnyktrings-

— I början på augusti var vi uppe i 629 omhändertagna hittills i år. Det ser ut som om vi kommer att överträffa fjolårets rekordsiffra på 828 omhändertagna. Fylleriet blir bara värre och värre, säger kommissarie Erik Lindblom, Gällivarepolisens

enheten. Beläggningen har varit knappt två personer om dygnet i genomsnitt.

Arrestvakter

— Av de 629 omhändertagna fram till den 10 augusti fördes cirka 400 till tillnyktringsenheten, säger poliskommissarie Erik Lindblom. För oss betyder nedläggningen att det blir färre poliser i tjänst ute i samhället när vi tvingas sätta in fler arrestvakter. Även sjukhuset får ta hand om fler berusade som är för dåliga för att läggas i arresten.

Tillnyktringsenheten, byggnaden längst upp till höger, förde en ojämna kamp mot det ökande fylleriet utanför institutionen. Trots att TNE fungerade bra är den nu nedlagd. Kommunen satsar istället pengar på fältassistenter som skall arbeta förebyggande ute i samhället. Foto: Mats Hillblom.

**Nästa sida:
Narkotikamissbruket ökar**

missbruksproblemet:

... ställs på socialsekreterarna...

byggdes
vi en ny
ol a frivile
e för den

har det
er social-
mjöjligh-
lides vilja
(M).

av miss-
lgångliga
ser först
sker mot
ten skall
gsfall an-
ar social-

tjänsten ofta kritiserats på ett osakligt sätt. Det har hetats att man läser in sig på socialbyrå, att man inte gör det jobb man borde göra, att man bara delar ut pengar till alkoholskadade osv.

Sanningen är istället den att socialarbetarna knappast har en enda "normal" arbetsdag utan får arbeta hårt såväl nätter som helger.

Inte felfri

Varför då dessa förväntningar och kritiken mot socialtjänsten? Först måste konstateras att socialtjänsten inte är felfri. Men orsakerna torde egentligen finnas i att det naturligtvis inte finns några patentlösningar på sociala problem.

Vidare att de sociala problemen inte blivit mindre utan tvärtom ökat i samhället i stort - men kan denna ökning egentligen tillskrivas socialtjänsten?

Det har redan konstaterats att förväntningarna på socialtjänsten är för högt inställda. En av orsakerna till detta är med säkerhet tanken på att lösningen på sociala problem endast kan klaras av professionella socialarbetare.

Socialtjänsten förväntas därför träda in i stället för föräldrar som misslyckats i sin barnuppfostrarroll, utgöra ersättning för sociala kontakter mellan människor, hålla ordningen och "städa" undan sociala problem så att de inte syns osv.

Nymoralism

Denna tilltro till professionalismen får aldrig ersätta grunden för det egna engagemanget och ansvaret för medmänniskan i syfte att hjälpa den som har det svårt.

Samtidigt som förväntningarna på socialtjänsten ökat märks en tydlig

tendens till nymoralism i samhället i stort. En tendens som bl a kommit till uttryck i att man officiellt kräver hårda tag och restriktioner mot de socialt utslagna. Det är vanligt att den tendensen märks i svåra ekonomiska tider.

Allas ansvar

Vi har alla ett delansvar i att hjälpa de medmänniskor som har det svårt. Länksorganisationer, övervakarföreningar m fl gör ett enastående arbete. Men vi kan inte i kampen mot missbruket skjuta över ansvaret till socialtjänsten och organisationerna.

Vi behövs alla i denna kamp, vi måste visa vardagssolidaritets och medmänskligt engagemang, vi måste sluta upp med att moralisera och förakta, vi måste istället försöka förstå, offra eget engagemang och räcka ut handen till de som har det svårt. I kampen mot

missbruk och social utslagning behövs vi alla, inte bara myndigheter och organisationer utan Du och jag som medmänniskor.

Vi måste därför engagera oss som medmänniskor. Den utslagne som ligger på gatan, grannen eller arbetskamraten som har problem behöver Ditt stöd och Din hjälp, inte bara experthjälp. Vi måste alla våga ta risken att kanske handla fel för att kunna handla rätt i relation till andra.

Dan Johansson

Socialchef, Gällivare kommun

Gällivare och framtiden

— artikelserie i kommunbladet

I mars månads kommunblad lämnade vår chef Jan-Erik Bergmark sin syn på situationen i LKAB. Jag vill här ge Gruv 4:ans syn på situationen samt vår uppfattning på en utveckling Malmbergets gruvor. Här vill jag först slå fast att vi delar företagets syn på att vi måste ta igen förlorade marknadsandelar. Det är det viktigaste arbetet för LKAB:s försäljningsorganisation idag. Utan marknad överlever inget företag.

Men att det skulle vara Stålvverk 80 som är orsak till LKAB:s situation idag, den uppfattningen delar vi icke, utan det får den gamla ledningen ta på sig. Nästa åtgärd som måste få en slutlig lösning är järnvägsfrakterna. Jag satt själv med i den utredningsgrupp som tillsammans med övriga fackliga organisationer kunde konstatera att SJ tog ut oskäliga frakter på malmbanan.

Uppvaktning

Utredningsarbetet resulterade i en uppvaktning till statsminister Fälldin och dåvarande kommunikationsminister Ulf Adelhson. Riksdagen har beslutat om medel på 350 miljoner för att reducera LKAB:s transportkostnader till hälften för 1982 och detta är bra men räcker tyvärr inte utan måste få en varaktig lösning för företaget.

Gruv 4:an delar även LKAB-ledningens uppfattning om att det finns en avsättning för våra produkter med 25 miljoner på marknaden. Ledningens målsättning är att detta skall nås 1985. Vår uppfattning här är att vi måste intensifiera försäljningen på Östersjömarknaden samt finna acceptabla lösningar på betalningsproblemen.

Produktionen för Malmbergets gruvor är 4,7 miljoner färdiga produkter för år 1982 på en situation inom stål-

Gunnar Lundgren, ordförande i Gruvfyran i Malmberget, fortsätter här artikelserien om "Gällivare och framtiden". Tidigare har industriminister Nils G Åsling och LKAB-chefen i Malmberget, Jan-Erik Bergmark gett sin syn på framtidsfrågorna.

Gunnar Lundgren kritiserar LKAB:s sätt att lösa den ekonomiska krisen. Företaget förlorar värdefull kunskap när 900 avskedas och det kan bli svårt att nyrekrytera som man vill göra 1985, befarar han. Han ifrågasätter också hur LKAB skall klara målsättningen att bryta 25 miljoner ton malm 1985.

marknaden. För 1983 är det planerat en ökning till 5,2 miljoner färdiga produkter, som bibehålls under 1984. För LKAB totalt är produktionen för 1982 16,6 miljoner ton, samt 19 miljoner ton för 83-84. På denna punkt är vi inte överens med ledningen om åtgärderna.

LKAB vill med den låga produktionen som argument avskeda ca 900 anställda. Här tillkommer dessutom ca 700 som lämnar företaget med sin naturliga avgång (slutar, pension m.m.). Jag vill även påminna läsaren om att från 1976 till 1981 har ca 1600 personer lämnat företaget.

Löntagar konsulter

Det vi frågar oss inom Gruv 4:an är hur vi skall klara 25 miljoner ton 1985 med idag känd brytnings- och produktionsteknik. Det skall då enligt ledningen ske med den minskning av personal som jag ovan redovisat.

Lasaren kanske frågar sig: att kritisera är lätt men vad vill Ni göra i den här situationen? På det vill jag svara att när vi fick information om LKAB:s planer träffades Gruvs avdelningar i Malmfältet tillsammans med för-

Gruvfyrans ordförande:

— Behåll LKAB-kunskap, öka förädlingsgraden!

bundet. Där beslutades att begära förhandling om löntagarkonsulter för att dom skulle vara oss behjälpliga i det fortsatta arbetet. Denna förhandling är nu genomförd där även tjänstemannaorganisationerna deltog.

Löntagarkonsulterna är nu i arbete tillsammans med en styrgrupp tillsatt av dom fackliga organisationerna. Gruv 4:an har även med Gällivare kommun utarbetat förslag till sysselsättningskapande åtgärder på kort och lång sikt. Detta förslag till projekt och åtgärder är redovisat till socialdemokratiska partiet vid en uppvaktning i april.

Behåll kunskap

Vilken produktion skall då Malmbergets gruvor ligga på för att nå en acceptabel lönsamhet? Enligt vår uppfattning är det viktigt att vi kan ligga på en så jämn produktionsnivå som möjligt. Den nivån bör ligga på mellan 6-7 miljoner färdiga produkter. Med detta som underlag anser vi att vi skall behålla den kunskapsnivå vi har idag i företaget.

Att avskeda personal för att sedan kanske nyrekrytera 1985 löser inte problemen. Det är inte säkert att dom personer som är avskedade är kvar 1985. Då måste företaget utbilda ny personal och det kostar pengar. Ur samhälls- och synpunkt kostar det även att ha folk arbetslösa. Dom måste i alla fall få mat och husrum.

Järnsvamp

Därför kräver vi att ägaren, i det här fallet riksdagen och regering, ställer ekonomiska medel till LKAB:s förfogande för meningsfull sysselsättning. Med detta vill vi inte säga att vi är motståndare till att driva företaget lönsamt.

Vi är även medvetna om nödvändigheten i att dra ned

— Ett sätt att lösa LKAB:s problem är att öka förädlingsgraden och sälja bra produkter. Till exempel järnsvamp. Apatitprojektet är en självklarhet och ett intressant projekt vore att bryta koppar i Nautanen med mobilt anrikningsverk enligt Caravan Mill-metoden, anser gruvfyrens ordförande Gunnar Lundgren.

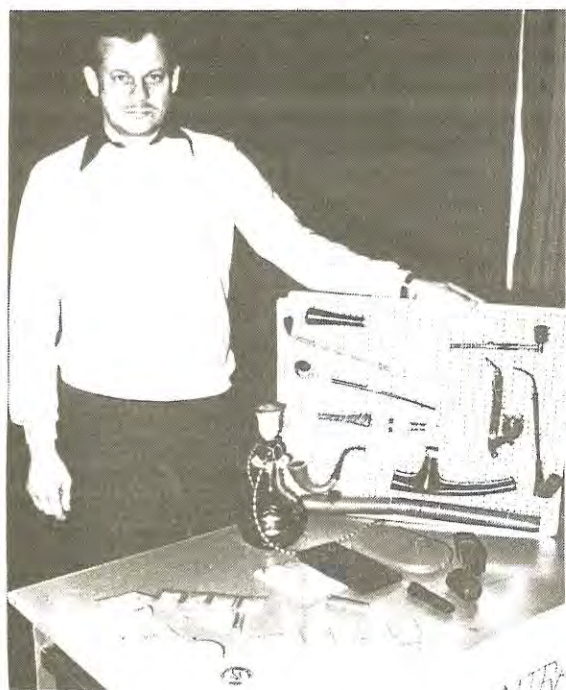
kostnaderna. En väg är att sälja bra produkter: alltså öka förädlingsgraden. Ett led är att framställa järnsvamp. Även differentiera verksamheten med projekt som har en naturlig koppling med vår egen. Därför är det viktigt att genomföra en totalprospektering i Gällivare kommun.

Självklarhet

Apatitprojektet anser vi är en självklarhet att det genomförs då det även är företagsekonomiskt lönsamt samt skapar veraktig sysselsättning. Ytterligare projekt som är intressant är att bryta Nautanen i småskalighet med Caravan-Mill-metoden (mobilt anrikningsverk).

Vem skall hålla i dom här verksamheterna då, kanske läsaren frågar sig? Ja, enligt vår uppfattning i dom fackliga organisationerna inom LKAB kan detta mycket väl skötas inom ramen för OSP:s verksamhet (organisation särskilda projekt) samt att ägaren regering och riksdag beslutar om att tilldela ekonomiska resurser för finansiering av våra förslag i stället för att LKAB skall avskeda personal som statsmakterna sedan är tvungen att skapa en ny organisation för att klara problemen med. Arbetslöshet löser inga problem, men skapar dem.

Gunnar Lundgren

Sixten Jansson, narkotikapolis, har rest runt på skolorna och informerat om narkotika.

"Haschrökning ger hjärnskador"

För två år sedan ansåg de sociala myndigheterna i Gällivare att det inte fanns några narkotikamissbrukare i kommunen. Idag uppskattas antalet vanemässiga missbrukare till ett 15-tal, och polisen tror att ett par hundra personer varit i kontakt med narkotika. Av dem har ett 100-tal hamnat i polisens utredningar som misstänkta för att ha köpt, sålt eller brukat narkotika.

Det är i första hand haschet som har kommit till Gällivare. Amfetamin och annan "tung" narkotika anses inte ha fått någon större utbredning, även om polisens efterforskningar visar att drogen har förekommit.

En enkät bland eleverna på högstadiet- och gymnasieskolorna i kommunen gav resultat som chockerade många:

• Drygt 200 visste var man kunde

få tag på narkotika.

- 69 elever uppgav att de hade prövat på narkotika.
- 47 elever trodde att hasch var ofarligt.

Undersökningen gjordes i februari. Under våren har hem- och skolaföreningarna tillsammans med polisen och sociala myndigheter genomfört en informationskampanj om knarket bland skolelever och vuxna. Bl a har Sixten Jansson från polisens narkotikarotell i Luleå informerat om haschets skadeverkningar:

"Dum av hasch"

— Det är en skandal hur tafatt myndigheterna har behandlat narkotikafrågorna och hur haschet har bagatelliserats, anser han. Enligt en västtysk undersökning finns det ett klart samband mellan haschrökning

och hjärnskador. Man blir dum av hasch, helt enkelt...

— Hasch fungerar också som in- körspor till annan "tung" narkotika. Därför är det den sämsta tjänst man kan göra en haschrökare om man håller tyst och låter missbrukaren bli beroende av hasch, säger Sixten Jansson som tycker att kamrater, lärare och föräldrar skall anmäla allt narkotikamissbruk till polisen.

— Det är inte straffbart om man har rökt hasch några gånger - bara om man blir gripen med hasch på sig eller har sålt narkotika. Polisen vill ha tag på den som har sålt haschet för att kunna hindra att narkotikan breder ut sig.

Enligt Åke Lundin vid Gällivarepolisen är tendensen att narkotikamissbruket ökar i Gällivare, även om alkoholen fortfarande är det största missbruksproblemet.

Solstrålar över Åsling men svart för LKAB när jobben diskuterades

Industriminister Nils G Åsling har fått vänja sig vid att möta kyliga vindar under sina besök i malmfälten. Måndagen den 28 juni blev ett undantag. I värmen från en strålände sommarsol ovanför Dundret kunde Åsling sätta spaden i jorden för ett nytt industricentrum som

skall ge 60 nya jobb i Gällivare. Omgiven av nyutsagna björkar och hjortronblom ute på Vuoskoområdet demonstrerade Åsling med några kraftfulla spadtag inför pressfotograferna att han minsann kunde göra en insats för malmfälten.

Även vanligtvis bistra kommunalmän var på ett soligt humör, eftersom industriministern den här gången uppfyllde löftet till kommunledningen att besöka Gällivare tillsammans med LKAB-chefen Wiking Sjöstrand och Statsföretags ordförande Robert Nilsson.

Hela eftermiddagen satt de tre inflytelserika herrarna instängda på Björnfällan tillsammans med kommunfullmäktiges ledamöter och diskuterade sysselsättning och näringsliv i kommunen. Även folk från fackföreningar och näringsliv deltog i mötet.

Avsked för 900

På annat håll pågick samma dag LKAB:s förhandlingar med gruvfacket om avsked för 900 anställda, de flesta i Kiruna och Malmberget. Därför var det naturligt att diskussionen till stor del handlade om hur

näringslivet skulle kunna breddas och Gällivare bli mindre beroende av gruvjätten LKAB i framtiden.

Gällivare kommun har tillsammans med gruvfyran i Malmberget utarbetat en "katalog" över åtgärder för att bredda näringslivet i kommunen. Sammanställningen innehåller också förslag som skall stärka Malmbergsgruvans framtid genom vidareförädling av järnmalm.

50 förslag

Sammanlagt ett 50-tal olika förslag presenterades vid mötet med industriministern, LKAB-chefen och Statsföretags ordförande. De flesta förslagen förutsätter statens medverkan i en eller annan form.

— Riksdag och regering har ett särskilt ansvar för sysselsättningen i den här kommunen eftersom 70 procent av alla industrisysselsatta i kommunen

är anställda i statliga företag, hävdar gruvfyran och kommunen.

Efter mötet på Dundret sa kommunalrådet Ulf Sundberg så här:

"Stor fördel"

— Det har varit en stor fördel för oss att ha haft de tre herrarna här samtidigt för att diskutera sysselsättningen. Bättre än att uppvakta en i taget som vi gjort tidigare. Låt vara att vi inte har fått några definitiva svar på våra frågor, men det hade jag inte räknat med när det är så komplicerade frågor som vi diskuterar.

— Det är klart att situationen hade varit betydligt ljusare om inte LKAB hade behövt varsla 900 om uppsägning, men jag hoppas ändå att det inte skall behöva bli något stort glapp i sysselsättningen, säger Ulf Sundberg.

Ett spadtag för nya jobb i Gällivare. Industriminister Nils G Åsling gräver bland hjortronblom på Vuoskoområdet. Gropen blev början till ett industricentrum som skall ge 60 nya jobb när det står färdigt våren 1983.

Författare till ny kursbok: — Sikta på regeringen, handla över gränserna!

Hade Gällivare och andra kommuner i Norrbotten haft bättre förutsättningar att utvecklas om vi hade haft egna regeringsmedlemmar härifrån?

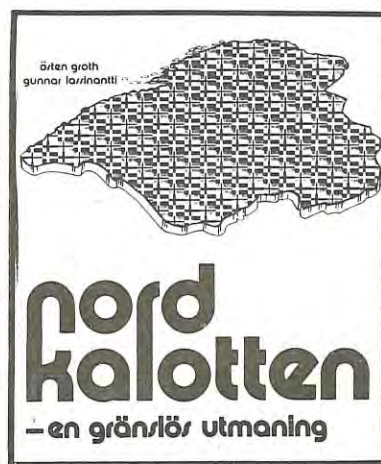
Den frågan diskuteras bl a av statsvetarna Östen Groth och Gunnar Lassinantti, författare till boken "Nordkalotten - en gränslös utmaning". Boken är utgiven av Norrbottens Bildningsförbund och avsedd att användas som kurslitteratur. Utbildningsradion skall göra en programserie med boken som underlag.

Groth och Lassinantti jämför Norrbotten med förhållandena i Norge och Finland, där nästan alltid någon från Nordkalotten suttit med i regeringen. Det är lättare att påverka besluten om man sitter med i regeringen än att som enskild riksdagsman eller kommunpolitiker försöka trycka på ministrarna, menar författarna.

Norrbotten har bara vid två tillfällen haft ett eget statsråd i Sverige. Båda gångerna var det en folkpartist som satt med i en kortlivad minoritetsregering. Så här sammanfattar NSD innehållet i kursboken:

"Under 80-talet kommer villkoren att hårdna för utkantområdena som Nordkalotten. Ska Nordkalotten klara sig så måste politikerna ta sitt ansvar och människorna på Nordkalotten börja samarbeta så att kalottområdet blir en stark enhet".

Av den norrbottniska handelen går bara 0,6 procent till norra Finland och 0,5 procent till Nordnorge. Av Nordnorges handel går idag mindre än 0,1 procent till Norrbotten.

Boken tar upp Nordkalottens historia, ekonomi, levnadsförhållanden och framtidsutsikter.

Gruvfyrans och kommunens önskelista till Nils G Åsling PÅ KORT SIKT PÅ LÅNG SIKT

För att rädda sysselsättningen på kort sikt åt övertalig LKAB-personal bör staten anslå mer pengar till LKAB:s OSP-verksamhet (organisation för särskilda projekt), anser Gällivare kommun och gruvfyran som har lagt fram följande förslag till kortsiktiga åtgärder för industriministern:

1. Särskilt OSP-anslag utöver de 20 miljoner som LKAB tidigare fått. Genom bl a skogsavverkning, hyggesrensning, industristaket, väg-, mark- och reparationsarbeten kan ett 70-tal personer sysselsättas i 2-6 månader.
2. Ett apatitverk i Malmberget för 160 miljoner inklusive ny hamn i Luleå skulle sysselsätta 140 man under byggnadstiden och där efter 30 anställda.
3. Tidigareläggning av arbeten på ny huvudnivå i Malmbergsgruvan för 10 miljoner.
4. Brytning i västra fältet i Malmbergsgruvan kan förberedas för 20 miljoner kr.
5. Upprustning av malmbanan Vitåfors-Luleå skapar förutsättningar för att frakta ökat tonnage och ger därmed bättre ekonomi på transporter.
6. Ökad malmletning i Gällivare kommun med sikte på industrimineraler och andra malmer än järnmalm. Ledningen för LKAB Prospektering AB kan flyttas till Malmberget i anslutning till LKAB:s nya forskningsstation.
7. LKAB kan under en övergångstid producera malm på lager för att upprätthålla produktionen och samtidigt förbättra kvaliteten på malmlaget.
8. Kopparbrytning i Nautanen med mobilt anrikningsverk kan genomföras på försök.
9. Provbrytning av silimanit (eldfast material) i Malmbergsgruvans Baronråde.
10. Nybyggnad av skyddsrum ovan och under jord i Malmbergsgruvan kan ge 20-30 arbeten under byggtiden.

1. Ny huvudnivå i Malmbergsgruvan.
2. Brytning av hematitmalm i västra fältet.
3. Lägre järnvägsfrakter på malmbanan (här gav Åsling beskedet att han var beredd att föreslå statsbidrag under 1983 i samma storlek som 1982 för att hålla fraktpriserna nere).
4. Järnsvampverk till Malmberget som kan drivas med torv och ge arbete åt 50-60 personer (100 under byggtiden).
5. Apatit- och fosforsyraverk, som även ger möjlighet att utvinna s k sällsynta jordartsmetaller.
6. Särskilda forskningsinsatser för att utvinna värdefulla ämnen ur LKAB:s avfallslager.
7. Yrkesteknisk högskola inom gruv- och mineralteknik.
8. Forskning och utveckling för att hitta nya brytningsmetoder och ny maskinutrustning i Malmbergsgruvan.
9. Konstgödsel-fabrik som kan utnyttja råvaror från Malmbergs- och Aitikgruvorna.
10. Kopparsmältverk för att ta till vara malmen från Aitik och Viscaria.
11. Industricentrum kan byggas ut till att ta emot 200-300 hitlokaliserade jobb, inte bara 60 som det blir i första etappen.
12. Statliga initiativ för att lokalisera industrisysselsättning till Gällivare.
13. Särskilda insatser för att anskaffa, utveckla och marknadsföra produkter som kommer fram genom Gällivareprojektet.
14. Utbyggnad av SIGA och nyanställning av 50 personer.
15. Laboratorium för torvutveckling till Malmberget.
16. Ny mellanriksväg Ritsem-Skjomen skulle ge arbete åt 50 personer i 2 år.
17. Fabrik för tillverkning av torvkoks till metallurgisk industri.
18. Tillverkning av briketter från cellulosa-avfall.
19. Åtgärder för att ta tillvara och förädla olja från Nordnorge.

• Samhällskatalogen hjälper Dig hitta rätt vid kontakter med kommunen.

Hjälp att hitta

Alla hushåll i Gällivare kommun har den senaste månaden fått en "samhällskatalog" i brevlådan. Katalogen innehåller det mesta som samhället och kommunen har att erbjuda medborgaren. Gällivare kommun har sammanställt katalogen tillsammans med landstinget. Motsvarande har skett i alla Norrbottenskommuner, som tillsammans med landstinget och försäkringskassan delar på kostnaden, 600 000 kr för tryckning och distribution i hela länet.

Astrid Oskarsson (t v), Ingeborg Isaksson och Adolf Hansson är trogna gäster i Nilivaaras träffpunkt. I bakgrunden Anna Lantto som sköter serveringen.

Fjärde träffpunkten invigd för pensionärer i Nilivaara

I år har pensionärerna i Nilivaara fått en egen träffpunkt. Lokalerna är den gamla skolan i Nilivaara, där pensionärerna själva har arbetat sedan förra hösten med att måla, tapetsera och ställa i ordning. Kommunen har betalat byggnadsmaterialet, VA- och elarbeten och mattläggning i lokalerna.

Nu serveras det mat för 13 kr per portion till pensionärerna, som också kan ägna sig åt träslöjd, vävning eller bara vara tillsammans i träffpunkten. Fotvård erbjuds en gång i månaden, och frisersalong en gång i månaden skall det också bli. Anna Lantto är anställd för att sköta matlagning, städning

och andra sysslor i träffpunkten, som dagligen besöks av något 10-tal pensionärer. Det finns ca 70 pensionärer i byn, som är den fjärde i kommunen som har fått en träffpunkt. Tidigare har pensionärerna i Hakkas, Ullatti och Nattavaara fått egna lokaler.

Anna Lantto är anställd av kommunen för att laga mat och sköta om träffpunkten i Nilivaara.

Trivselkväll i Svanparken, Malmberget. Foto: Mats Hillblom

Lokala artister ger färg åt trivselkvällarna

Trivselkvällarna i Gällivare och Malmberget är årligen återkommande arrangemang som lockar åtskilliga besökare. Det är fritidsnämnden som tillsammans med Gällivare Folkets Hus står för arrangemangen, som har pågått ett 15-tal somrar.

— Avsikten är att släppa fram lokala förmågor, amatörer från den egna kommunen. Att an-

lita professionella artister skulle bli mycket dyrt, men nu kostar två trivselkvällar 14 000 kr. Pengarna går till musiker och artister, säger Lennart Naeslund, fritidsnämndens ordförande.

I år hade fritidsnämnden tur med vädret. Båda kvällarna kunde programmet genomföras ute som planerat, dels i Kyrkallén i Gällivare och dels i Svanparken, Malmberget.

Nya regler för tomtkän:

Fem års väntetid efter köp

Reglerna för att få stå i kommunens tomtkö har ändrats, så att det numera inte är tillåtet att ställa sig i kö förrän det har gått 5 år sedan man köpt eller tilldelats småhus. Den som står i kön och har fått tre er-

bjudanden om tomt eller småhus men tackat nej samtliga gånger skall också uteslutas ur kön. Då skall det dröja 5 år innan den sökande registreras igen.

ALMANACKAN

AUGUSTI

21-28 Folkmusikvecka Saltoluokta
28 Bruksprov för hundar Gällivare
29 Geologitur till Ferrumgruvan, samling Hembygdsgården kl. 10

SEPTEMBER

4 Skärmluffen, orientering Gällivare
5 Fjällnära skogar, SNF-utflykt Saml busstn kl. 10 Gällivare
12 Svampexkursion, SNF " " " " Gällivare
26 Svampexkursion, SNF " " " " Gällivare

OKTOBER

3-17 Konstutställning Malmberget
11-12 Studiedagar i skolorna
17 Sovjetartister Gällivare
30-31 Polarcupen, konststämning Malmberget

ARRANGEMANG SOM PÅGÅR

Logdans i Nunisparken, onsdag, lördag till 4/9
Cykelorientering, Gällivare till 15/9
Guldvasarturer, Muorjevaara
Fjällvandringar Ritsem-Kebnekaise till 3/9
Hälliform-veckor med Friluftsförbundet till 17/9

Närmare upplysningar fås från turistbyrån, tel. 0970/186 63

SAMMANTRÄDEN

Kommunfullmäktige

Måndag 30 augusti, tingssalen kl. 13.
Måndag 27 september, tingssalen, kl. 13.
Måndag 25 oktober, tingssalen kl. 13.
OBS! Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga.

Byggnadsnämnden

Torsdag 16 september (sista inlämningsdag har varit)
Torsdag 14 oktober (sista inlämningsdag 10 september)
Torsdag 11 november (sista inlämningsdag 8 oktober)

Testa Dina kunskaper om kommunen

Tävla och vinn en hembygdsbok i

KOMMUNFRÅGAN

Nu startar **KOMMUNFRÅGAN** — tävlingen där Du kan testa Dina kunskaper om Gällivare kommun och samtidigt vinna en hembygdsbok. Fem frågor skall besvaras med något av svarsalternativen. Skicka in Dina svar till Gällivare kommunblad, Box 47, 972 00 Gällivare så att vi har dem senast den 15 september. Den som har skickat in något av de fem först öppnade rätta svaren vinner en av Gösta Forsströms hembygdsböcker, antingen "Malmberget" eller "Gällivare och landsbygden".

Fråga 1:

Var går vildmarksstigen?

- 1 Gällivare - Nirra
 X Nikkaluokta - Vakkotavare
 2 Kaitum - Tjuonajokk

Fråga 2:

Vad betyder "tuoddar"?

- 1 Dalgång
 X Spetsigt berg
 2 Lågfjäll som Dundret

Fråga 3:

Var ligger Djävulsklyftan?

- 1 I Sareks nationalpark
 X Norr om Koskullskulle
 2 I Muddus nationalpark

Fråga 4:

Varför kallas Gällivare gamla kyrka för "ettöreskyrkan"?

- 1 Den är inte värd mer
 X Man hittade ett gammalt mynt där kyrkan byggdes
 2 Varje matlag i Sverige befalldes att skänka ett öre silvermynt till kyrkbygget.

Fråga 5:

Hur fick Koskullskulle sitt namn?

- 1 Av en greve som hette Koskull
 X Från finskans "koskutelle" (beröring) eftersom det fanns en svärmeriplats där.
 2 Ingen vet.

Namn:..... Adress:.....

Om jag vinner vill jag ha boken om: Malmberget Gällivare